

Historie Lázní Kynžvart v souvislostech

Dnešní městečko Lázně Kynžvart prošlo dlouhým vývojem. Zlomovými okamžiky v historii byl vznik hradu, získání kynžvartského panství rodem Metternichů a vybudování lázní Kynžvart.

Nejstarší historie Kynžvartu

Na území dnešního Kynžvartu žil dle historika Dr. Fridricha Krause keltský kmen, a to od 4. století až do roku 45 před Kristem. Podle

lidového vyprávění by tomu napovídaly i památky jako Kynžvartský kámen nebo kameny na Májové hoře. První písemná zmínka o kastelu (opevněném sídlu) je z 10. století našeho věku, tj. z doby, kdy začalo intenzivní osidlování Chebska. Ze západu přišli Frankové a z východu Slované. S osidlováním tohoto území pomáhaly mnišské řády, proto byl v nedalekém Waldsassenu roku 1133 založen Klášter. V té době žil na Tepelsku vladyka Hroznata, který chránil nejsevernější část českého pohraničí. Na sklonku života založil tepelský klášter (1193) a Kynžvart spadl do sféry jeho vlivu. Zdejší opevněné sídlo bylo důležitým opěrným bodem.

Strážní hrad Kynžvart

První zmínka o kamenném hradu je z roku 1287. To bylo za vlády přemyslovské dynastie a králů Přemysla Otakara I. a Přemysla Otakara II. Zejména za panování posledně jmenovaného docházelo k silnému opevnování českého pohraničí před sílící přítomností sousedních Sasů a Bavorů. Přemysl Otakar II. vybudoval síť strážných hraničních měst a hradů. V tomto období byly postaveny či posíleny hrady Přimda, Tachov, Ostrov, Bečov a další. Kynžvartský hrad měl úkol strážit zemskou stezku z německých zemí přes Cheb do českého vnitrozemí.

Hrad svou úlohu plnil jen krátce. Po trvalém připojení Chebska k Českému království Janem Lucemburským plnil tuto roli Cheb. Zdejší vazalové byli původem Němci a v politických šarvátkách se přikláníli na stranu Bavorů a českému králi škodili. Proto Karel IV., syn Jana Lucemburského, rozhodl o poboření kynžvartského hradu a o kousek dál byl vybudován hrad Boršegrýn. Od 14. do 16. století střídal hrad své majitele, ale většinou byl v držení Pluhů z Rabštejna. Na konci 16. století získali nakrátko hrad i město Zedtwitzové, starobylý šlechtický rod z Ašska, a začali budovat zámek v údolí pod městem. Zedtwitzové byli protestantského vyznání a na konci třicetileté války jim byl majetek konfiskován. Do Kynžvartu přišli katolíci Metternichové. Švédové poničený hrad už nikdo neopravoval, neboť přestal sloužit svému účelu.

Metternichovský Kynžvart

Metternichové drželi kynžvartské panství až do konfiskací po druhé světové válce, tedy přibližně tři století. Příslušníci rodu Metternichů zastávali důležité úřady v Rakousko-Uhersku, nejznámějším

z nich byl říšský kancléř Klemens Wenzel von Metternich (1773–1859). Ten investoval do rozvoje Kynžvartu mnoho peněz. Kynžvart byl Metternichovským reprezentativním sídlem s vlastním statkem, mlýnem, pivovarem, rybníky i oranžerií. Později získal Metternich také Plasy, kde měl své hospodářské a průmyslové podniky.

Díky svému vlivu, kontaktům a moci se Metternich zasloužil nejen o rozvoj Kynžvartu, ale i širšího okolí, které spadalo do jeho panství. Za jeho funkčního období vznikla nová cesta ze Staré Vody do Velké Hleďsebe, silnice do Mariánských Lázní, byla dokončena železnice na Cheb, poštovní stanice atd. Mohli bychom si položit otázku, zda vše dělal pro rozvoj regionu a blaho lidí, nebo chtěl zhodnotit vlastní majetek. Tak či tak, jeho přítomnost a aktivita ovlivnila široké okolí.

V 18. a 19. století byl Kynžvart samostatnou farností a stal se dokonce soudním okrskem. Ve městě žila početná židovská komunita, která se značně podílela na obchodu. Když dosáhl Metternich zhruba věku třiceti let, začaly se v té době rozvíjet nedaleké Mariánské Lázně. Jelikož měl na svém panství také kvalitní přírodní prameny, rozhodl se vybudovat lázně vlastní.

Tato v té době moderní podnikatelská aktivita byla jedním z důležitých počínů. Lázně v Kynžvartu vznikly roku 1856, kdy byla místní voda využívána ke koupelím a pitné kúře. To už sousední Mariánské Lázně fungovaly přibližně 50 let. Již v té době bylo zkoumáno zdejší klima a indikována klimatická léčba; dnes jsou zdejší lázně certifikovanými klimatickými lázněmi. Metternichové podnikali v lázeňství až do znárodnění jejich majetku po konci druhé světové války.

Nedávná minulost a současnost

Po znárodnění podniků zde byl podobně jako v Mariánských Lázních zahájen celoroční lázeňský provoz. V padesátých letech vypukla v Praze epidemie černého kašle a právě kvůli velice příznivému klimatu lékaři rozhodli, že děti se budou léčit v Kynžvartu. Od té doby slouží místní lázně dětem.

Praktické tipy

Lázně Kynžvart mají řadu atrakтивit. Můžete je objevit během krátké, několikahodinové návštěvy, nebo si je užít během prodlouženého víkendu. Můžete využít tento a další letáky a materiály informující o zajímavostech a historii tohoto krásného městečka.

On-line mapa zajímavostí z letáků Mariánskolázeňska zde:
<https://mapy.cz/s/1gDda>

Zdroj: Archiv Mariánskolázeňska, Hamelika RŠ, www.laznekyznvart.cz

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

www.marianskolazensko.info

Projekt byl realizován za přispění prostředků státního rozpočtu ČR
z programu Ministerstva pro místní rozvoj.